

«Жаноза»нинг луғатдаги маъноси | Фикҳ дарслари (262-дарс)

19:00 / 28.12.2023 2938

يَا لَيْلٍ هَجَّوِي نَأْرَضَتْ حُمْلٌ لَّ نُس
، هِنِي مِي يَلَعِ عِلْبِقُلَا
نُقَلُّ يَوُ . ءَأَقُلْتُ سَأَلَا رِي تَخَاوُ
دَشُّتَاتَامَ إِذِإْفَ ، ءَدَاهُ شَلَا

هُنَّيْعُ ضَمُّعَتَو ، هَائِيْحَل
أَزْتَو هُنْفَكَو هَتْخَت رَمَجِيَو
ةَضَمُّضَمِ أَلْب دَّرَجِيَو لَسَّعِيَو
رُفُظِمْلَقِ أَلَو ، قِاشْنَتَسْأَو
لَعَجِيَو رُغَشَحِي رَسَاتِ أَلَو
، هِتَيِحَلَو هِسْأَرِ يَلَعُ طُونَخَلَا
، هِدِجِاسَمِ يَلَعُ رُوفِأَكُلَاو

رَأَا ؛ هَلِ نَفَكُلَا هُنُّسَو
، هَفَافِلَو صِيَمَقَو
دَاذُرِيَو ، هَمَامَعَلَا نَسْخُتَسْأَو
أَهَبُ طَبْرُتْ ، هَقْرُخَو رَامَخِ أَهَلِ
هَلِ هِتَيِأَفِكَو ، أَهِيِيَدَثِ قَوْفِ
أَهَلِ دَاذُرِيَو ، هَفَافِلَو رَأَا

فِي خَنْزِيرٍ دَقُّعِي وَرَامِخُ لَأ
هُرَاشَتْنَا

يَهَوِيَّ أَفِكُ ضَرْفُ هَتْ أَلَصَو
مُتْ ، يَنْتِي وَهَلْ لَأ رَبِّ كُيْ نَأ
يَبَّنْ لَأ يَلَعُ يَلْ صُيْ وَرَبِّ كُيْ
مُتْ ، وَعُدِّي وَرَبِّ كُيْ مُتْ ،
عَفْرِي أَلْ وَ مَلْ سُيْ وَرَبِّ كُيْ
رِي بَكَّتْ لَأ يِفْ أَلْ دِيْ لَأ
ءَاذِحْ بُمَامْ أَلْ أُمُوقِيْ وَ لَوَّ أَلْ
رِدَّصْ لَأ

نَأ طَلُّ سَلْ لَأ مَامْ أَلْ أَبْ قَحْ أَلْ أَو
يَخُ لَأ مَامْ مُتْ ، يَضْ أَقْلْ لَأ مُتْ
يِفْ أَمَكْ ، يِلْ وُلْ لَأ مُتْ

أَهْبُ نَذِإِلْ أٌحِ صَيَّوِ تَابَ صَعُ لَأ
دِيْعِي مُهْرِيْغِ يَلَّصُ نِإِفِ
يَلَّصِيْ أَلَوِ ، ءَأَشُ نِإِيْ لَوِ
هَدَّعَبُ هُرِيْغِ

أَنَفُ دَفِ هِيْلَعِ لَّصِيْ مَلُ نَمَوِ
هُخِ سَفَاتِ نَظِيْ مَلِ أَمِ يَلُّصِ
يَفُ تَهْرُكُ وِ . أَبِكْ أَرْجُحَاتِ مَلَوِ
تِيْ مَلِ أَعِضُ وِ وِلَوِ ، دِجِ سَمِ
خِيْ أَشِ مَلِ أَلَّتْ خِ أَهْجِرَاخِ

هَزَانِ جِلِ أَلْمَحِ يَفُ نُسَوِ
أَهْمُ دَقُ مَعِضَاتِ نَأَوِ ، هَعَبُ رَأِ
يَلَعِ أَهْرُخُومُ مَثِ ، نَمِيْ أَلِ
يَلَعِ أَدَكُ مَثِ ، كِنِيْ مِيْ

أَلْبَاهِبَ نَوْعِ رُسُيَ وَكَرَاسِي
بَحَا أَهْلَ خُيُوشِمِ لَأَوْبِ بَخ
أَهْغَضَ وَلَبَقُ سُولُ جَلَا هِرْكَو

هَيْفَ لَخُدِّي وَرُبَقْلَا دَخْلِي وَ
لُوقِي وَهَلْبِقْلَا يَلِي أُم
يَلَعَوِ هَلَلَا مَسَابُ هُغَضَاو
يَلَا هَجْوِي وَهَلَلَا لُوسَرِ هَلْم
هَدُقْغَلَا لَخُتَ وَهَلْبِقْلَا
بَصَقْلَاو نَبْلَلَا يَّوَسُّي وَ
هَزْبَقِ أَلْأَهْرَبَقِ يَّجَسُّي وَ
لَاهِي وَبَشَخْلَاو رُجَالَا هِرْكَو
رُبَقْلَا مِّنْ سِي وَبَارْتَلَا

Муҳтазарни ўнг ёнбоши ила қиблага юзлантириш суннатдир.
Чалқанча ётқизиш ихтиёр қилинган. Шаҳодат талқин қилинади.
Ўлганда жағи танғиб боғланади ва кўзлари юмдирилади. Унинг

тахтаси ва кафанига тоқ санокда хушбўй нарса тутатилади.

Кейин унинг кийимини ечиб, оғзини чайилмай, бурнига сув олинмай, тирноғи олинмай ва соч-соқоли таралмай, (танаси) ювилади. Бошига ва соқолига ҳанут ва сажда қиладиган жойларига кафур суртилади.

Эркак учун кафаннинг суннати изор, кўйлак ва лифофадир. Салла ҳам бўлса, яхши. Унинг кифоя кафани изор ва лифофадир.

Аёлга химор - рўмол ва икки кўкраги устидан боғланадиган латта зиёда қилинади. Кафаннинг ёйилиб кетиши хавфи бўлса, уни боғланади.

Ўликка жаноза намози ўқиш фарзи кифоядир. Жаноза намози такбир айтиб, сано ўқиш, яна такбир айтиб, Набий соллаллоҳу алайҳи васалламга салавот айтиш, яна такбир айтиб, дуо ўқиш, сўнгра такбир айтиб, салом беришдан иборатдир.

Биринчи такбирдан бошқада қўлни кўтармайди. Имом маййитнинг кўкрак баробарида туради.

Имомликка энг ҳақли киши султондир. Сўнгра қози, кейин маҳалланинг имоми, сўнгра асабалардаги каби, валий. Изн бериш дурустдир. Агар жанозани улардан бошқа ўқиган бўлса, хоҳласа, валий намозни қайтаради. Ундан бошқалар ундан кейин жаноза намозини ўқимайди.

Намоз ўқилмай дафн қилинган кимсага титилгани гумон қилинмаса, намоз ўқилади. Уловга минган ҳолда жаноза намози ўқиш жоиз эмас. Масжид ичида (уни ўқиш) макруҳдир. Маййит масжид ташқарисига қўйилса, бу ҳақда машойихлар ихтилоф қилганлар.

Жанозани тўрт киши кўтариши суннатдир. Аввал тобутнинг ўнг тарафининг олдидан, кейин ортидан ўнг елканг ила кўтаришинг, сўнгра худди шундай қилиб чап тарафинг ила кўтаришинг керак.

Жанозани кўтарганда лўкиллатмасдан, тез юрадилар. Унинг ортидан юриш маҳбубдир. Тобутни ерга қўймасдан олдин ўтириш макруҳдир.

Қабрни лаҳад қилиб қазилади. Унинг ичига маййитни қибла томонидан киритилади. Уни қўювчи «Бисмиллаҳи ва алаа миллати Расулиллаҳи», дейди. Уни қиблага юзлантирилади.

Тугуни ечилади. Ғишт ва чўплар терилади. Аёлнинг қабри тўсиб турилади, эркакники эмас. Пишган ғишт ва қуруқ ёғоч (қўйиш) макруҳдир. Тупроқ суриб туширилади. Қабр ўрқачга ўхшатилади.

«Жаноза»нинг луғатдаги маъноси сатр – тўсишдир. Тобутга солинган ўлик «жаноза» дейилади.

Бир мусулмон шахс вафот этса, қолган мусулмонлардан унинг вафотини билганларга тўрт нарса кифоя тарзида фарз бўлади. Яъни, ўша нарсаларни улардан баъзилари адо қилса, кифоя қилади.

Агар бир кишигина билса, ўша бир кишининг ўзига фарз бўлади.

«Кифоя» китобининг биринчи жузи асосида тайёрланди

Ушбу китоб Ўзбекистон Республикаси Дин ишлари бўйича қўмитанинг 2022 йил 5 октябрдаги 03-07/7013-рақамли хулосаси асосида чоп этилган.